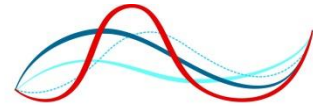

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Europski sustav integrirane statistike socijalne zaštite (Modul o
naknadama socijalne zaštite u neto iznosu – ograničeni pristup)
za 2017.

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa
i socijalne zaštite

Priredio: Sandro Jakopčević

travanj 2020.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Glavna svrha istraživanja jest izračunavanje izdataka socijalne zaštite u neto iznosu koji su primili krajnji korisnici naknada. ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu usko je povezan s primarnim istraživanjem – ESSPROS-ovim Središnjim sustavom, u kojem se prikupljaju izdaci socijalne zaštite u bruto iznosu.

Porezi i socijalni doprinosi koji se primjenjuju na neke naknade socijalne zaštite smanjuju iznose naknada koje prime krajnji korisnici. Neto iznosi izdataka socijalne zaštite pridonose boljoj usporedivosti podataka o izdacima za socijalnu zaštitu među zemljama jer je isključen utjecaj nacionalnih fiskalnih mjera, koji postoji u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu. Stoga je cilj ESSPROS-ova Modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu prikupiti informacije o tome koliki je utjecaj fiskalnog sustava na neke naknade socijalne zaštite u bruto iznosu i dati podatke o neto iznosu izdataka socijalne zaštite.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravna osnova

- Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na odgovarajuće formate za slanje podataka, rezultatima koje treba poslati i kriterijima za mjerenje kvalitete za Essprosov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 34, 09.02.2011.)

- Uredba Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na početak cjelovitog prikupljanja podataka za ESSPROS-ov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 71, 18.03.2011.)

- Zakon o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst)

- Sustav klasifikacije

Eurostatova Klasifikacija ESSPROS programa

Eurostatova Klasifikacija ESSPROS primitaka i izdataka

- Koncepti i definicije

Glavne statističke varijable jesu:

a) ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu

Ukupni izdaci uključuju:

- naknade socijalne zaštite – novčana ili nenovčana sredstva koja se daju kućanstvima radi olakšavanja financijskog opterećenja niza rizika ili potreba

- administrativne troškove – troškove koji se zaračunavaju programu za upravljanje i njegovo vođenje
- ostale izdatke – raznolike izdatke programa socijalne zaštite. Dijele se u isplate prihoda od imovine i ostale izdatke.

Ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu razdijeljeni su po funkcijama socijalne zaštite, ESSPROS-ovim programima i s obzirom na obilježja socijalnih naknada (npr. naknade temeljene na provjeri materijalnog stanja i bez provjere). Funkcije socijalne zaštite određene su prema rizicima koje pokrivaju. To su: invaliditet, bolest/zdravstvena skrb, starost, preživjeli uzdržavani članovi, obitelj/djeca, nezaposlenost, stanovanje i socijalna isključenost.

b) socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa

c) ukupan iznos plaćenog poreza na socijalnu naknadu – porez na dohodak koji se primjenjuje na iznose veće od osobnoga poreznog odbitka

d) ukupan iznos plaćenih doprinosa iz socijalne naknade – predmet istraživanja jesu doprinosi koji terete korisnika socijalne naknade, dok su isključeni doprinosi koji terete isplatitelja (državu, poslodavca ili drugog isplatitelja socijalnih naknada)

e) indeks umanjenja – pokazatelj koji daje informaciju o tome koliko porezi ili doprinosi umanjuju ukupni bruto iznos naknada

f) socijalne naknade u neto iznosu – iznos socijalnih naknada koji je preostao nakon oduzimanja poreza i doprinosa.

- Statističke jedinice

Jedinice promatranja jesu, kao i u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu, programi socijalne zaštite. Program socijalne zaštite jasan je skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, koji upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim financiranjem. Programi socijalne zaštite u svakom bi trenutku zadovoljavati uvjet da je moguće sastaviti odvojeni račun primitaka i izdataka. Po mogućnosti, programi socijalne zaštite biraju se na takav način da pružaju zaštitu od jednog rizika ili jedne potrebe i pokrivaju jednu specifičnu skupinu korisnika. No u praksi mnogi programi pružaju naknade koji potpadaju pod nekoliko funkcija.

Za ovo istraživanje još se može reći da su jedinice promatranja u užem smislu izdaci programa, odnosno socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa iz naknade (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i naknada plaće za vrijeme bolovanja koja tereti poslodavca).

Državni zavod za statistiku trenutačno prikuplja podatke za 16 različitih programa socijalne zaštite: 1. Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti, 2. Mirovinsko osiguranje – I. stup, 3. Zdravstveno osiguranje – osnovno, 4. Zdravstveno osiguranje – dopunsko (HZZO), 5. Obiteljske naknade, 6. Socijalna skrb, 7. Pomoć za podmirenje troškova stanovanja, 8. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva, 9. Socijalna zaštita u Gradu Zagrebu, 10. Plaćeno bolovanje – poslodavac, 11. Mirovinsko osiguranje – II. stup, 12. Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, 13. Zaštita zdravlja na radu, 14. Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji, 15. Prava ratnih vojnih invalida i članova njihovih obitelji i 16. Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini.

Poseban fokus ovog istraživanja usmjeren je na sljedeće programe: 2. Mirovinsko osiguranje – I. stup, 9. Socijalna zaštita u gradu Zagrebu, 10. Plaćeno bolovanje – poslodavac i 11. Mirovinsko osiguranje – II. stup s obzirom na to da ti programi sadržavaju naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

Podaci prikupljeni istraživanjem odnose se na ukupan neto financijski iznos utrošen na financiranje socijalne zaštite.

Poseban fokus istraživanja usmjeren je na socijalne naknade koje podliježu plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Međunarodni korisnik: OECD

1.1.1 Potrebe korisnika

OECD traži podatke o načinu oporezivanja naknada i visini poreznih stopa te o sustavu poreznih olakšica u Republici Hrvatskoj.

1.1.2 Zadovoljstvo korisnika

Ispitivanje o zadovoljstvu korisnika ne provodi se.

1.2. Potpunost podataka

Podaci koje traži Eurostat definirani su Uredbom Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 485/2007 Europskog parlamenta i Vijeća te Priručnikom za ESSPROS. Referentni dokument na koje upućuju predmetne uredbe jest Priručnik za ESSPROS, u kojem je opisana cijela metodologija i klasifikacija za sustav ESSPROS.

Državni zavod za statistiku dostavlja podatke za sve naknade koje pripadaju u obuhvat Modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu, odnosno za sve one koje podliježu oporezivanju i plaćanju doprinosa.

1.2.1 Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1 Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.2 Pristranost u procesu selekcije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojima su sadržane takve naknade, izračun većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguć. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i naknada plaće za vrijeme bolovanja koja tereti poslodavca). Stope neodgovora jedinica i ključnih varijabli ne pojavljuju se.

Kako ne postoji adekvatan izvor podataka u kojem bi se evidentirali bruto i neto iznosi naknada za bolovanje koji isplaćuju poslodavci te iznosi poreza i doprinosa koji se isplaćuju za te naknade, Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite obavlja procjenu na temelju podataka kojima se raspolaže: ukupan broj sati bolovanja koje pokrivaju poslodavci (do 43. dana bolovanja), prosječna bruto i neto plaća, procijenjena stopa smanjenja plaće zbog bolovanja, porez na dohodak i porezne olakšice te iznos doprinosa iz naknade. Procjena se provodi na generalnoj razini jer se ne raspolaže detaljnim podacima o svakome pojedinačnom korisniku, poput bruto plaće i osobne porezne olakšice, koja ovisi o broju uzdržavanih članova. Također, stopu smanjenja plaće zbog bolovanja potrebno je procijeniti jer je drugačije definirana kod svakog poslodavca. Zakon o obveznome zdravstvenom osiguranju propisuje samo da ne može biti niža od 70% plaće. Redovito se istražuju nove metode za prikupljanje iznosa bruto i neto bolovanja od poslodavaca.

Procjene se također primjenjuju pri računanju poreza i doprinosa koji se primjenjuju na mirovine iz I. stupa, koje terete krajnjega korisnika. Procjenu u ovom slučaju provodi izvještajna jedinica (HZMO) jer ne raspolaže iznosima poreza i doprinosa razdijeljenima po vrsti mirovine, što zahtijeva ESSPROS-ova metodologija, odnosno razdioba po ESSPROS-ovim funkcijama (starost, invaliditet, uzdržavani članovi). Izvještajna jedinica raspolaže ukupnim iznosima poreza i doprinosa iz mirovina za sve mirovine, a detaljnijim podacima raspolaže samo za prosinac referentne godine. Prema detaljnim iznosima iz prosinca računaju se udjeli svakog tipa mirovine u ukupnom iznosu svih mirovina u prosincu koji se zatim primjenjuju na ukupni iznos za cijelu godinu.

Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se provodi inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenom unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka koji je postojao u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti podataka obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.1 Pogreška obuhvata

Nepokrivenost obuhvata postoji u vrlo maloj mjeri. Da bi obuhvat istraživanja bio potpun, potrebno je još prikupiti podatke o socijalnim naknadama koje daju poslodavci i organizacije civilnog društva koje su samo djelomično uključene u obuhvat. Državni zavod za statistiku redovito istražuje mogućnosti prikupljanja podataka koji nedostaju kako bi se smanjila nepokrivenost obuhvata.

Prevelika pokrivenost obuhvata ne pojavljuje se.

2.2.2 Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3 Pogreška mjerenja

Potrebno je napomenuti da se istraživanje ESSPROS na nacionalnoj razini provodi bez razvijenog programa za obradu podataka, tako da se podaci provjeravaju pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se obavlja inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenome unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka koji je postojao u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti podataka obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.4 Pogreška neodgovora

Sve izvještajne jedinice dostavljaju potpune podatke na vrijeme, tako da nema neodgovora za jedinice i ključne varijable.

2.2.5 Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 0%.

2.2.6 Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7 Pogreška obrade

Istraživanje se ne temelji na uzorku ili selekciji te se prikupljaju podaci za sve naknade koje prema metodologiji ulaze u obuhvat istraživanja. S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojima su sadržane takve naknade, izračun većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguć. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i naknada plaće za vrijeme bolovanja koja tereti poslodavca). Stope neodgovora jedinica i ključnih varijabli ne pojavljuju se.

Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se provodi inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenom unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka koji je postojao u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti podataka obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.8 Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9 Stopa uređivanja – LRK

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.10 Stopa učinkovitosti – LRK

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.11 Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Podaci se dostavljaju Eurostatu koji ih objavljuje na redovitoj godišnjoj razini (Državni zavod za statistiku nema informacija o datumima objavljivanja) te određuje praksu obavještanja korisnika podataka o eventualnim revizijama.

2.3.2 Praksa revizije podataka

Revizije podataka koje su u užem fokusu ovog istraživanja (naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade) moguće su samo u izvanrednim slučajevima, odnosno kad bi se raspolagalo informacijama koje bi dovele do bolje procjene podataka ili pronalaženja novog izvora podataka koji bi sadržavao točne iznosa poreza i doprinosa, koji se zasad procjenjuju.

Revizije ukupnog iznosa socijalne zaštite u neto iznosu, te iznosa po ESSPROS-ovim funkcijama i programima u kojima su sadržane i naknade koje se ne oporezuju, uvijek prate eventualnu reviziju podataka u bruto iznosu (ESSPROS-ov Središnji sustav) gdje su izvanredne revizije moguće zbog unapređenja obuhvata istraživanja, usklađivanja podataka s metodologijom i pronalaženja novih izvora podataka.

2.3.3 Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1 Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.1.2 Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.2. Vremenska određenost

3.2.1 Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

4. Dostupnost i jasnoća

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem, ali Eurostat na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke u elektroničkom obliku (poveznica: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data>).

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem, ali Eurostat na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke u elektroničkom obliku na redovitoj godišnjoj razini (poveznica: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data>). Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. ne određuje točan rok za objavljivanje podataka o neto socijalnim naknadama.

4.2. Naslovi ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci (ljetopis i slično)

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem, ali Eurostat na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke u elektroničkom obliku na redovitoj godišnjoj razini (poveznica: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data>). Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. ne određuje točan rok za objavljivanje podataka o neto socijalnim naknadama.

4.3. Mrežne (on-line) baze podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC Axisu)

Baze podataka o neto socijalnim naknadama objavljuje Eurostat na sljedećoj internetskoj adresi: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/data/database>.

4.4. Dostupnost mikropodataka

Podaci statistike ESSPROS prikupljaju se kao prethodno agregirani financijski iznosi koji se ne mogu dovesti, posredno ili neposredno, u vezu s individualnim primateljima socijalnih naknada obuhvaćenih istraživanjem.

4.5. Dostupnost metodoloških dokumenata

Metodološka objašnjenja trenutačno su dostupna samo na engleskom jeziku (naslov dokumenta: *ESSPROS Manual The European System of integrated Social Protection Statistics*) na internetskim stranicama Eurostata: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/methodology>.

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

5.1.1 Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest 10.

5.1.2 Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci su dostupni za razdoblje 2008. – 2017. i zasad nije bilo prekida u vremenskim serijama.

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

Troškovi su minimalni jer se svi podaci prikupljaju elektroničkom poštom. U troškove možemo uračunati razmjerni dio radnih sati dviju osoba koje rade na ovom istraživanju u Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite.

7.2. Opterećenje

Informacije o vremenu utrošenu za dostavu podataka nisu raspoložive.